

Romanul începe cu etalarea clară a unor principii de viață de-acum 250 de ani. Bărbatul conduce, femeia se supune.

„...mi-am ales tovarășa de viață așa cum și-a ales ea stofa pentru rochia de mireasă, fără să se gândească la strălucire, la luciul, ci doar la calitate, la trăinicie.”

Spune vicarul, care scrie un epitaf soției, când încă aceasta era fanără. Așezat la loc vizibil, epitaful

„...îi amintea soției mele îndatoririle față de mine precum și fidelitatea mea; îi insufla dorința de a se bucura de o bună reputație și îi amintea întruna să se gândească la moarte.”

Un eveniment neașteptat schimbă viața liniștită a familiei vicarului. Bancherul din Londra în mâinile căruia și-a lăsat averea, a fugit ca să scape de faliment. Eroul romanului, e acum aproape sărac. Vicarul, care în acest roman este și naratorul, dă pilde de înțelepciune familiei care află vestea despre „subțierea” situației materiale:

„Mi-am îndreptat atenția asupra comportamentului familiei mele, care trebuia să-și adapteze vanitatea împrejurărilor, căci știam prea bine că dintre toate relele cea mai păcătoasă este sărăcia imbinată cu trufia.”

Familia se mută într-un loc unde viața este mai ieftină, dar mai departe de aglomerările urbane. Fetele vicarului trebuie să reducă acum din cheltuielile pentru rochii. Din nou, personajul principal are o scîlpire de inteligență și spune:

„Nu știi dacă aceste volane și pliseuri se potrivesc chiar la bogătași, dacă stăm să ne gândim că, după un calcul neexagerat, goliciunea săracilor ar putea fi acoperită cu zorzoanele iubitorilor de deșertăciuni.”

Familia Primrose (adică a vicarului) nu sărăcește chiar de tot. Mai poate da petreceri unde se dansează mult. La una dintre ele, o invitată spune în gura mare:

„...sunt learcă de sudoare”.

Afirmație deloc pe placul finelor urechi ale domnului Primrose și evident, ale lui Goldsmith, care a trăit în secolul al XVIII-lea. Oare ce-ar păți astfel de urechi dac-ar auzi ce vorbește lumea în secolul XXI?...

Goldsmith ne amintește câteva din obiceiurile de bună creștere a fetelor secolului al XVIII-lea: pervazurile ferestrelor erau încărcate cu apă pentru față și gât, fetele fugeau de soare (pielea se strică în aer liber), focul dăunează tenului când stai în casă, sculatul prea de dimineață distruge ochii fetelor, munca de după amiază le înroșește nasul, iar mâinile sunt albe atunci când nu fac nimic.

Romanul e o împletire de momente ușor comice cu altele, dramatice aproape. Moise, unul dintre copii, face afaceri păguboase, asemenea eroului nostru popular Tandală. Vinde un cal, cu banii cumpără mai multe perechi de ochelari care, credea el, ar fi avut rame de argint. Numai că, micalit din fire, tatăl său, vicarul, își liniștește repede soția, anunțând-o că ramele au tot ațat argint cât are tigaia.

Alt moment comic al romanului este încercarea vicarului de a vinde calul, bătrân și chior de un ochi. Chiar și în situația în care toți potențialii cumpărători i-au spus că un asemenea animal nu se poate vinde, tot găsește ocazia unei noi pilde de înțelepciune:

„Îmi ziceam totuși că mulțimea mărturiilor alcătuiește o puternică prezumție că au dreptate, precum glăsuiește Sfântul Grigore cu privire la bunele lucrări.”

Personajul principal al romanului nu scapă niciun prilej de a-și educa familia, spunând povești cu falc. Una interesantă este despre Vină și Rușine. Tovarășe de călătorie la început, mergeau împreună. Apoi se despart. Vina a mers apoi în urma Destinului,

„care mergea în față sub chipul unui călău”,

iar Rușinea s-a întors din drum pentru a ține tovarășie Virtuții, pe care o lăsase singură, când plecase la drum. Vicarul încheie mica sa poveste astfel;

„Așa este, copiii mei, și cu oamenii care au pășit pe calea stricăciunii; Rușinea îi părăsește și se întoarce din drum să aștepte puținele virtuți ce le mai rămân.”

Oliver Goldsmith a scris un roman care poate părea depășit față de cerințele romanului modern. Așa se scria pe vremea lui. Există un mic fragment care m-a trimis imediat cu gândul la frumoasa poezie „La oglindă” a marelui nostru poet George Coșbuc și parcă mi-a venit să exclam ce minunată făptură este omul când e fană! Unul dintre personaje, domnișoara Wilmot încearcă să pară indiferentă față de unul dintre fiii vicarului:

„Zbuciumul din sufletul ei nu părea să se fi domolit. Din vreme în vreme trăgea cu coada ochiului spre oglindă, ca și cum ar fi vrut să se încredințeze de puterea de nebiruit a frumuseții ei și punea adesea întrebări, fără să acorde nicio atenție răspunsurilor.”

Sunt și exagerări în cartea lui Goldsmith. Vicarul ajunge la închisoarea datornicilor, dar după ce mulțumește lui Dumnezeu că-l pedepsește, doarme foarte liniștit acolo până dimineață. Mai mult, e vizitat de soție, de copii, ba chiar dorm și ei în același loc. Gardienii sunt extrem de îngăduitori...

Nu înfamplător Goldsmith alege un nume cu semnificație pentru familia vicarului. Primrose înseamnă, în traducere, primula. Înfamplător, o astfel de floare am și eu acasă. Cel mai bine se simte afară, când e vreme urâtă, friguroasă. Atunci face cele mai frumoase flori, pe câtă vreme

celelalte „surate” ale ei stau „posomofate”. Domnul Primrose, eroul romanului, „înflorește” pur și simplu în momentele mai delicate prin care trece familia sa. Și atunci dă tuturor lecții de moralitate folosind ironia fină, sau discursul mobilizator.

Finalul este fericit, deși la un moment dat cititorul se așteaptă la ce-i mai rău pentru personajele romanului. Probabil că pe la 1766, când a apărut, existau mult mai multe firi înclinate să creadă în valorile morale ale omenirii.